

2020 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

1. Metinde bahsedilen Mani dini, bu dine ait minyatür sanatları ve Hoça, Bezeklik, Turfan gibi yerleşim yerleri direkt olarak Uygurlar dönemini işaret etmektedir. Cevap: C

2. Sivas Gök Medrese, Sultan Han Kervansarayı ve Konya Alaeddin Camii, Anadolu'yu imar eden Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait en önemli mimari şaheserlerdir. Cevap: A

3. Kankam çok karıştırılan bir yer; Büyük Divan'a (Divan-ı Saltanat) bağlı istifa, arz ve mezalim gibi divanlar Selçuklularda varken, "Divan-ı Hümayun" Osmanlı Devleti'nin temel kuruludur. Cevap: D

4. Osmanlı Devleti'nde kadılar davalara bakar ve hüküm verir ancak bu hükümlerin gerektirdiği cezaları bizzat infaz etmezler (bunu kolluk kuvvetleri/subaşı yapar). Cevap: E

5. Tarihçi Neşri'nin "İstanbul'u Sultan Mehmet yapmıştır" (imar etmiştir) sözü şehrin yapısının geliştirilmesiyle ilgilidir; şehzadelerin sancaklara gönderilmesi ise idari bir uygulamadır. Cevap: A

6. Ali Kuşçu, Piri Reis, Seydi Ali Reis ve Matrakçı Nasuh kendi dönemlerinde coğrafya/astronomi alanında eser verirken, Naima bir vakitnüvistir (resmî tarihçidir). Cevap: E

7. Padişahların kullandığı Gazi, Hakan, Sultan gibi unvanlar onların İslam öncesi ve farklı hükümdarlık geleneklerinin birikimini devam ettirdiğini (bırakmadığını) gösterir. Cevap: A

8. XVI. yüzyılda Anadolu'da yaşanan "Büyük Kaçgun", ağır vergiler ve asayişin bozulması gibi sebeplerden doğan halk göçüdür; devşirme sisteminin bozulması bunun nedeni değildir. Cevap: E

9. XIX. yüzyılda kurulan ve doğrudan yardımlaşmayı hedefleyen geleneksel dış kuruluş "Hilal-i Ahmer Cemiyeti"dir (Bugünkü Kızılay). Cevap: D

10. İngiltere ve Fransa'nın Kırım Savaşı sürecinde Osmanlı'ya borç vererek yardım etme isteklerinin altında yatan temel hedef;

Osmanlı'nın dış politikasını etkilemek ve iç işlerine karışabilmektir. Cevap: B

11. Osmanlı Devleti'nin ödeyemediği dış borçlarını tahsil etmek için 1881 yılında kurulan ve mali bağımsızlığı zedeleyen teşkilat Düyûn-ı Umumiye (Genel Borçlar) idaresidir. Cevap: E

12. 1913 yılında imzalanan İstanbul ve Atina antlaşmalarıyla Balkan Savaşları son bulmuş ve Osmanlı'nın batıdaki Trakya sınırı Meriç Nehri olarak belirlenmiştir. Cevap: A

13. Mustafa Kemal Paşa I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale, Kafkas ve Suriye-Filistin cephelerinde görev yapmıştır. Şıklardaki Suriye cephesi doğru cevaptır. Cevap: D

14. Mustafa Kemal Paşa Son Osmanlı Mebusan Meclisine Erzurum'dan, 23 Nisan 1920'de açılan TBMM'ye ise Ankara'dan milletvekili seçilmiştir. Cevap: C

15. Milli Mücadele'nin gerekçesini oluşturan "Vatanın bütünlüğünün ve milletin bağımsızlığının tehlikede olduğu" ibaresi ilk kez Amasya Genelgesi'nde ilan edilmiştir. Cevap: D

16. ABD Başkanı Wilson tarafından Anadolu'daki Ermeni nüfusu ve iddialarını yerinde incelemek üzere görevlendirilen komisyon General Harbord raporunu hazırlamıştır. Cevap: A

17. Kankam İnönü Savaşının sadece bir bildiriyle "basit keşif hücumu" diye küçümsemesine bakarak tüm Yunan saldırı gücünün kırıldığını söyleyemeyiz; zaten sonrasında saldırılar devam etmiştir. Cevap: E

18. I. İnönü Savaşı'nın ardından toplanan Londra Konferansı'na TBMM hükümeti doğrudan Misakımilli'yi (Milli Ant) İtilaf Devletlerine kabul ettirmek amacıyla katılmıştır. Cevap: A

19. 1924 Anayasası'nın ilk halinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı yoktur; bu haklar daha sonra 1930 (Belediye), 1933 (Muhtarlık) ve 1934 (Vekillik) yıllarında verilmiştir. Cevap: E

2020 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

20. Yabancı okullar meselesi, kabotaj kanunu gibi konular dış müdahaleyi reddeden iç bağımsızlık hamleleriyken, Irak Sınırı sorunu Milletler Cemiyeti'nin devreye girdiği uluslararası bir meseledir. Cevap: B

21. Atatürk Dönemi'nde (1923-1938) Uşak, Alpullu, Eskişehir ve Turhal'da şeker fabrikaları açılmışken, Divriği demir madeniyle ünlüdür ve orada şeker fabrikası kurulmamıştır. Cevap: E

22. İzmir İktisat Kongresi vizyonunda tam ekonomik bağımsızlığı sağlamak için Kabotaj Kanunu'nun kabulü ve kapitülasyonların kaldırılması hedeflenmiştir. Cevap: C

23. Atatürk'ün "Bireylerin girişimini bekleyemeyiz, hayati işleri el atmalıyız" sözü doğrudan devletin ekonomiye yatırım yapmasını öngören "Devletçilik" ilkesinin tanımıdır. Cevap: C

24. 1936'da Suriye'ye bağımsızlık verilme süreciyle gündeme gelen ve Fransa ile aramızda ciddi bir diplomasi konusu (tek ve büyük mesele) olan sorun Hatay meselesidir. Cevap: B

25. Müttefiklerin (özellikle Churchill'in) Türkiye'yi savaşa dâhil edebilmek için dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile Orta Doğu'da masaya oturdukları kritik toplantı Kahire Konferansı'dır. Cevap: B

26. Soğuk Savaş'ta Doğu Bloğunu temsil eden Varşova Pakti içinde Çekoslovakya, Macaristan gibi ülkeler yer alırken Avusturya tarafsız kalmayı seçmiştir. Cevap: B

27. 1930'da atılan sağlam dostluk temelleri, 1950'li yıllardan itibaren Yunanistan'ın Kıbrıs adasındaki Megali İdea eksenli müdahaleleriyle kalıcı olarak zedelenmiştir. Cevap: A

28. Obruk, Bozok, Haymana ve Uzunyayla platoları İç Anadolu'nun genel sönük dokusunu yansıtırken, Taşeli Platosu Akdeniz Bölgesi'nde yer alan oldukça engebeli bir alandır. Cevap: C

29. 21 Haziran tarihinde Güneş ışınları Yengeç Dönencesi'ne dik gelir ve bu tarihte Türkiye'de kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar; haritadaki en kuzey nokta V numaradır. Cevap: E

30. Grafiğe baktığımızda en çok yağış sonbahar/kış aylarında düşüyor ve sıcaklık 5 derecenin altına inmiyor, bu tam bir Karadeniz iklimidir ki şıklarda buna uygun tek il Zonguldak'tır. Cevap: A

31. İnsan faktörünün (beşeri baskı) yer altı sularını bilinçsiz tüketmesi, obrukların çökmesine ve göllerin kurumasına yol açar; peribacaları ise rüzgar-akarsu aşındırmasının doğal sonucudur. Cevap: D

32. Dağların denize dönük olan yamaçları ile olmayan kısımları (Bakı) ve deniz seviyesinden yükseldikçe değişen fiziksel koşullar (Yükselti) Türkiye'de sıcaklıkların kısa mesafelerde değişmesine sebep olur. Cevap: B

33. Dağ yamaçları boyunca tırmandıkça yükseltiye bağlı olarak sıcaklığın düşmesi (her 200 metrede 1 derece), bitki türlerinin geniş yapraklıdan iğne yapraklıya doğru kuşaklar oluşturmaya neden olur. Cevap: D

34. Türkiye arazisinde yer şekillerini (vadiler, platolar vb.) oluşturan ve yeryüzünü biçimlendiren en yaygın, en geniş etkili dış kuvvet akarsulardır. Cevap: A

35. Hızlı kentleşmenin getirdiği gürültü ve çevre kirliliği gibi olumsuzluklar genelde sanayisi büyüyen illerde görülürken, diğer şıklara göre daha küçük ve az yoğun olan Çankırı'da bu etkiler daha azdır. Cevap: E

36. Haritada Antalya civarındaki (Teke Yöresi) engebeli araziye gösteren IV numaralı alan, yüksekliği ve dağlık yapısı nedeniyle nüfusun çok seyrek kaldığı bölgelere güzel bir örnektir. Cevap: D

37. Kırsal yerleşmeler su kaynaklarına veya tarlalara yakın olmak isterler; ancak "bitki örtüsünün çeşitliliği" bir köyün tam olarak

2020 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

nereye kurulacağını belirleyen öncelikli ve temel bir sebep değildir. Cevap: D

38. Volfram (Tungsten) Türkiye'de özellikle Uludağ civarında bulunsa da kalitesinin (tenörünün) çok düşük olması ve çıkarım maliyeti yüzünden işletmesi rasyonel olmayan bir madenimizdir. Cevap: E

39. Son yıllarda dünya tarihini yeniden yazdıran, dünyanın bilinen en eski tapınak merkezi Göbeklitepe, Şanlıurfa ili sınırları içerisinde. Cevap: C

40. Türkiye enerji koridoru olarak Bakü-Tiflis-Erzurum (Azerbaycan), Irak-Türkiye veya Mavi Akım gibi uluslararası doğal gaz hatlarına sahiptir ancak "Mısır-Türkiye Boru Hattı" diye aktif bir projemiz yoktur. Cevap: A

41. Anadolu platoları genellikle buğday ve küçükbaş hayvancılıkla özdeşleşirken, Çatalca-Kocaeli Platosu sanayi, hizmet ve ticaret hacmiyle tamamen farklı bir ekonomik yapıdadır. Cevap: C

42. Kastamonu, Erzurum, Uşak ve Konya illerinin hepsinde pancar tarımının yaygınlığına bağlı olarak Cumhuriyet'in temel sanayi kollarından olan "şeker fabrikaları" ortak olarak bulunur. Cevap: A

43. Artvin (Murgul), Kastamonu (Küre) ve Elazığ (Maden) üçgeni, Türkiye'nin en verimli bakır yataklarının ve izabe tesislerinin bulunduğu kritik bölgelerdir. Cevap: C

44. Bursa Uludağ Kayak Merkezi, Türkiye'de kış turizmi konseptinin ilk yerleştiği ve tarihi açıdan diğerlerine (Palandöken, Erciyes vb.) kıyasla en köklü geçmişe sahip merkezimizdir. Cevap: A

45. Kankam gübre kullanımı çok önemlidir ama sulama, kaliteli tohum, pazar şartları ve devlet desteği gibi yaşamsal altyapı faktörlerinin yanında "organik gübreyi yaygınlaştırmak" daha alt sıradadır. Cevap: E

46. 1982 Anayasası'nın belirlediği vekil seçilme yeterliliklerine göre, bir adayın Türkiye Cumhuriyeti milletvekili olabilmesi için

mezuniyet durumunun en az "ilkokul" seviyesinde olması şarttır. Cevap: A

47. Parlamenter sistemin kalkmasıyla birlikte günümüz güncel 1982 Anayasası kurgusunda kabine üyelerini (bakanları) doğrudan atama ve görevden alma yetkisi Cumhurbaşkanı'na aittir. Cevap: C

48. Vatandaşların oy kullanabilme ehliyetinin genel şartlarından biri 18 yaşını (belli bir yaşı) doldurmuş olmaktır. Taksirli suçlardan hüküm giyenler ise oy kullanmaya devam edebilir. Cevap: B

49. Türkiye'de yargı kollarının zirvesinde yer alan Yüksek Mahkemeler; Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesidir. Bölge idare ve vergi mahkemeleri alt derecedir. Cevap: B

50. Belediye meclisi ve il genel meclisi doğrudan yerel halk tarafından "mahalli idareler" (yerel) seçimleriyle belirlenir; oysa TBMM üyeleri (milletvekilleri) "genel seçimler" ile göreve gelir. Cevap: C

51. Belediye teşkilatının resmi yönetim ve yürütme organları; Belediye Meclisi (karar), Belediye Encümeni (danışma/yürütme) ve bizzat Belediye Başkanı'ndan oluşur. Cevap: B

52. Türk Medeni Kanunu'na göre, mahkeme veya evlilik yoluyla kazanılan istisnalar haricinde, kişinin yasal erginliği tam olarak "18 yaşın" doldurulmasıyla başlar. Cevap: E

53. Kanunlar, uluslararası antlaşmalar ve kararnameler hakimin bakmak zorunda olduğu bağlayıcı/asli kaynaklarken, akademisyenlerin ortaya koyduğu "bilimsel görüşler" (doktrin) yalnızca yardımcı bir kaynaktır. Cevap: C

54. Süt kardeş, kayınvalide ve baldız gibi hısımlıklar yapay (suni) ya da evlilik yoluyla oluşan "kayın" hısımlığıdır. Oysa aynı soydan geldiğimiz "büyükanne", doğrudan bir kan (soy) hısımdır. Cevap: D

55. Türkiye'deki deprem, sel gibi kriz anlarını tek elden profesyonelce yönetmek adına

2020 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

kurulan ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı çalışan kurumun kısaltması AFAD'dır. Cevap: A

56. Hem Milli Mücadele mitinglerindeki o coşkulu hitabeti hem de "Ateşten Gömlek", "Sinekli Bakkal" gibi eserleriyle edebiyatımıza damga vuran yazarımız Halide Edip Adıvar'dır. Cevap: D

57. Din ve ırk farkı gözetmeksizin fakir fukaraya, düşkünlere yardım eli uzatmak amacıyla Sultan II. Abdülhamid'in kendi şahsi gelirlerinden de pay ayırarak kurduğu şefkat yuvası Darülaceze'dir. Cevap: B

58. Ölümü bir son değil, çok sevdiği Yaradan'ına kavuşma (şeb-i arûs / düğün gecesi) olarak gören ve eserleriyle evrenselleşen büyük tasavvuf âlimi Mevlânâ Celaleddîn-î Rumî'dir. Cevap: C

59. Kafkaslarda yıllarca süren ve 2020 sonbaharında 44 günlük şiddetli bir savaşın ardından Azerbaycan'ın tarihi zaferiyle haklı şekilde geri aldığı bölge Dağlık Karabağ'dır. Cevap: A

60. Ülkemizin dört bir yanını ağaçlandırma hedefiyle TEMA'yı kuran, erozyona karşı verdiği destansı mücadeleyle hepimizin gönlünde "Toprak Dede" olarak taht kuran ve 2020'de aramızdan ayrılan kıymetli isim Hayrettin Karaca'dır. Cevap: E

2020 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL YETENEK

1. Sosyolog Durkheim'ın "tarihin akışına bakarak" çıkarım yapması ve bunun mutluluğa "imkân sağlaması" cümlelerin mantıksal akışını kusursuz tamamlar. Cevap: B

2. "Serin rüzgar çarpması" ve "toprak kokusu" tamamen gerçek anlamlıdır; ancak şarkının sokağa "taşması" veya hayatı "tartmak" mecazdır. Cevap: C

3. Parçada Svalbard tohum deposunun nerede olduğu, ne anlama geldiği ve ünü anlatılmış ama içinde **hangi tür** tohumların olduğu sayılmamıştır. Cevap: C

4. "İyilik takasa gelmez" sözü, bir karşılık (takas) beklenerek yapılan yardımın kendi saf ve asıl kıymetini yitireceğini vurgular. Cevap: D

5. Kelimelerin köklerini incelediğimizde; "git-", "tut-", "ak-" ve "uğra-" fiil köküyken, "kum" kelimesi isim köküdür. Cevap: C

6. Cümledeki "yaklaştıkça" sözcüğü, fiile gelen "-dıkça" zarf-fiil ekini alarak zaman/durum anlamı katmıştır. Cevap: B

7. "Ayrıntı" (ayır-), "kıvrım" (kıvr-), "devir" (devr-) gibi kelimelerde ünlü düşmesi varken I. cümlede böyle bir kelime bulunmuyor. Cevap: A

8. Kim/Ne derinden etkiledi? "Yıllar sonra beklenmedik bir anda seninle karşılaşmak". Buradaki "karşılaşmak" fiilimsisi, grubu bir isim-fiil öbeği yapar. Cevap: A

9. Parçanın V. cümlesinde "Özetle" zarf görevinde olsa da (durum zarfı), yön belirten bir "yer-yön zarfı" (aşağı, yukarı, içeri vb.) kullanılmamıştır. Cevap: E

10. Kankam buraya çok dikkat et, genelde ayrı yazılır sanılır ama "olağanüstü" kelimesi bitişik yazılmalıdır; metinde ayrı yazılarak hata yapılmıştır. Cevap: B

11. Doğru noktalama sırasıyla; açıklama için iki nokta (:), alıntı için tırnak ("), ara duraksama için virgül (,), soru anlamı için soru işareti (?) şeklindedir. Cevap: A

12. IV. cümleye kadar insanların durumu genel ve felsefi olarak sorgulanırken, V. cümle itibarıyla doğrudan "Bajau su köylerindeki gündelik hayata" geçilerek yeni bir konu açılmıştır. Cevap: D

13. Metnin bütününde Ankara'nın ıssız bir bozkırdan çok kısa sürede dolup taşması (hızlı yapılaşması) anlatılırken, III. cümlede tarihî süreçlerin bulmaca gibi takip edilmesi araya girerek akışı bozmuştur. Cevap: C

14. HDT (Hayvan Destekli Tedavi) uygulamasının asıl sorunu, kaydedilen iyileşmenin doğrudan hayvanın gücünden mi yoksa sürecin zamana yayılmasından mı kaynaklandığının bilimsel olarak kanıtlanamamasıdır. Cevap: B

15. Haber fotoğraflarının metni desteklediği, yönlendirmeden uzak ve objektif olduğu belirtilmiştir, ancak "kamuoyunca çok beğenildiği" gibi bir bilgiye yer verilmemiştir. Cevap: B

16. Leyla Gencer sanatsal zirvesindeyken Türkiye'de adı bilinmemiş, ancak sahneyi bıraktıktan yıllar sonra korsan plaklar vesilesiyle kendi ülkesinde ünlenmiştir. Cevap: A

17. Asırlık insanların aktif olduğuna, ilişkilerine, zararlı alışkanlıklardan uzak durduklarına değinilmiş ancak stresten uzak durmaya çalıştıklarından bahsedilmemiştir. Cevap: E

18. Araştırma, kadın ve erkeklerin ilaçlara farklı tepki vermesini "boy, kilo ortalamaları ve yağ dokusu fazlalığı" gibi tamamen fizyolojik sebeplere bağlamıştır. Cevap: D

19. Ana düşünce empati kurmaktır. Hata yapan sürücülere kızmadan önce, bir zamanlar "bizim de aynı aşamalardan (acemilikten) geçtiğimizi hatırlamamız" gerektiği vurgulanmıştır. Cevap: A

20. Komedide komik tip maskesi kullanmanın amacı; izleyicinin ekrandaki eksikliği doğrudan kendine yormasını, yani "alaya alınanın bizzat

2020 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL YETENEK

kendisi olduğu algısının" önüne geçmektir.

Cevap: E

21. Metinde aşılardan sakatlıkları ve ölümleri engellediği anlatılsa da "hangi aşının çocukların tam olarak hangi yaş aralığında" uygulanacağına dair bir takvim verilmemiştir.

Cevap: C

22. Parçada sinemanın nicelik/nitelik tartışması, popüler dizi oyuncularının kullanılması ve yurt dışı başarıları geçiyor ama yapımcıların sanat sinemasına katkılarına değinilmemiştir. Cevap: E

23. Bahsedilen tuzak, yapımcıların sırf popüler dizilerden gelen şöhreti (niceliği) kullanarak sinemanın kalitesini ve sanatsal niteliğini geri plana atma tehlikesidir. Cevap: C

24. Parçada çekingenlik, risk alma (toplumsal), teknoloji kullanımı ve yetiştirilme tarzı gibi etkenler utangaçlığa sebep gösterilmiş ancak "fiziksel özelliklerden" hiç bahsedilmemiştir.

Cevap: D

25. Bahsedilen birbirinden farklı dört araştırmanın ortak noktası, utangaçlığın sadece doğuştan (genetik/bireysel) değil, yetiştirilme tarzı gibi toplumsal/çevresel faktörlerle de şekillendiğini ortaya koymasındır.

Cevap: C

26. Çevresel faktörler, yabancılarla karşılaşma ve teknolojik yalnızlık utangaçlığı tetiklerken, metinde "akran rekabeti" ile ilgili bir bilgi yoktur. Cevap: E

27. Kankam buradaki mantık tablosunu kurarsak; 1=L, 2=K (Erdem), 3=L (Gizem), 4=K/M (Ayşe), 5=L (Defne), 6=M (Funda), 7=K olur. Buna göre "M" bestecisini söyleme ihtimali olan kişi Ayşe'dir. Cevap: A

28. Defne, kendinden hemen önce gelen Ayşe'den sonra yani 5. sıradadır. Yukarıdaki dağılıma göre 3. ve 5. sıralar "L" bestecisidir. Cevap: D

29. K ve M'nin sayıları tablodaki yerleşime göre değişebilir ama 1., 3. ve 5. sıraların "L"

olduğu sabittir. Dolayısıyla L bestecisinin toplam şarkı sayısı kesin olarak 3'tür. Cevap: B

30. Ayşe (4) ve Burak'ın (7) aynı besteciyi (K) söylemesi durumunda tablo tam oturur; bu durumda 5. sırada olan Defne "L", 1. sırada olan Cemil "L" bestecisini söylemiş olur.

Cevap: A